

INFORMATOR

Zakładamy firmę

Straciłeś pracę albo twój dotychczasowy pracodawca zasugerował ci samozatrudnienie?

Czy to trudne? Kosztowne? Jak się do tego zabrać?

KATARZYNA KLUKOWSKA

Samozatrudnienie i umowa o pracę to dwa różne stosunki prawne. W pierwszym przypadku mamy do czynienia z przedsiębiorcą, w drugim z pracownikiem. Przedsiębiorcę obowiązuje ustawa o swobodzie działalności gospodarczej, pracownika chroni kodeks pracy.

FIRMA JEDNOOSOBOWA

Większość osób zmuszonych do rezygnacji z etatu wybiera indywidualną działalność gospodarczą. Jednoosobową firmę można zarejestrować przez internet lub w urzędzie.

Rejestracja internetowa polega na wpisaniu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (działającej pod adresem www.firma.gov.pl). Można to zrobić praktycznie bez wychodzenia z domu. Wystarczy komputer połączony z siecią oraz tzw. zaufany profil, czyli rodzaj potwierdzenia tożsamości w elektronicznych kontaktach z administracją. Pełni on funkcję bezpiecznego podpisu umożliwiającego nie tylko złożenie wniosku o wpis do CEIDG, ale też późniejszą aktualizację zawartych w ewidencji danych. Uzyskanie profilu zaufanego wymaga jednorazowej wizyty w jednym z urzędów w celu potwierdzenia naszej tożsamości.

Sposób tradycyjny polega na tym, że musisz odwiedzić urząd miasta lub gminy, wypełnić wniosek, podpisać i złożyć w odpowiednim wydziale. Wniosek można także pobrać ze strony urzędu, wydrukować, wypełnić, podpisać i wysłać listem poleconym, ale wtedy potrzebne będzie notarialne poświadczanie własności podpisu.

UWAGA NA WYŁUDZENIA

Ważne! Wniosek o rejestrację jest całkowicie darmowy. Ale trzeba uważać na różne rejestry, które nowemu przedsiębiorcy przysyłają faktury z wezwaniem do zapłaty.

Przykład. Portal Gazeta.pl opisał historię pani Gosi, która we wrześniu zarejestrowała działalność gospodarczą, a już kilka dni później dostała listem poleconym wezwanie do zapłaty 99 zł netto za wpis jej firmy do Ogólnopolskiej Ewidencji Firm i Przedsiębiorstw.

List miał logo z orłem w koronie, powoływał się na przepisy prawa, więc pani Gosia postanowiła zapłacić. Ponieważ termin już minął, chcąc uniknąć nieprzyjemności, skontaktowała się z Centralną Ewidencją i Informacją o Działalności Gospodarczej, gdzie składała wniosek. Tam usłyszała, że rejestracja firmy jest całkowicie darmowa, ale ponad 20 pod-

miotów podszywa się pod oficjalną ewidencję i wyludza od przedsiębiorców opłaty.

Gdy udało ci się już złożyć wniosek o zarejestrowanie działalności, urząd miasta lub gminy w twoim imieniu rozpocznie korespondencję z różnymi instytucjami, by nadały ci potrzebne numery. Jeden z nich to REGON (nadaje go urząd statystyczny), a drugi - NIP (nadaje go urząd skarbowy).

Uwaga! NIP jest dla przedsiębiorców. Dla „zwykłych” podatników jest PESEL. NIP-y osób, które nie prowadzą działalności gospodarczej, wygasły po zmianie ustawy o podatku od towarów i usług.

Każdy przedsiębiorca musi płacić ZUS (chyba że jest emerytem lub ma umowę o pracę), składkę rentową, zdrowotną, wypadkową i - na zasadzie dobrowolności - składkę chorobową. Ile wynoszą i czy początkujący przedsiębiorca może liczyć na jakieś zniżki, napiszemy jutro.

JAK SIĘ ROZLICZAĆ Z FISKUSEM

Zanim zarejestrujesz sobie firmę, powinieneś odpowiedzieć na dwa zasadnicze pytania.

- Pierwsze: jaką formę opodatkowania wybierasz.
- Drugie: czy chcesz, by twoja działalność była opodatkowana podatkiem VAT.

Załóżmy, że we wniosku rejestrującym działalność wpisałeś „sprzedaż książek”. Od takiej działalności VAT-u nie placisz. Ale jak wpiszesz „sprzedaż książek i paliwa”, to choćbyś nigdy nie sprzedał nawet litra oleju czy benzyny, automatycznie staniesz się podatnikiem VAT. Od dawna trwa spór, czy przedmiotem działalności jest to, co przedsiębiorca faktycznie robi, czy też to, co wpisał we wniosku rejestracyjnym.

Do wyboru są cztery różne formy opodatkowania:

- karta podatkowa;
- ryczałt;
- opodatkowanie na zasadach ogólnych, czyli według skali podatkowej;
- podatek liniowy.

KARTA PODATKOWA

Samozatrudnieni najchętniej ją wybierają, bo jest najmniej sformalizowaną i najprostszą formą opodatkowania. Nie wymaga prowadzenia ksiąg rachunkowych albo papierowej książki przychodów i rozchodów.

Podatek w formie karty powstaje w wyniku decyzji ustalającej wysokość zobowiązania podatkowego. Kwota podatku jest stała.

Przykład. Hanna jest fryzjerką. Mieszka w dużej wsi, która liczy 1,5 tys. mieszkańców. Chciałaby otworzyć własny zakład. Strzyć będzie sama. Ile zapłaci podatku, jeśli wybierze rozliczenie na kartę?

Z tabeli miesięcznych stawek podatku dochodowego w postaci karty podatkowej (załącznik nr 1 do ogłoszenia Ministra Finansów z dn. 14 listopada 2013 r., poz. 956) wynika, że Hanna zapłaci 120 zł podatku miesięcznie bez względu na to, ile wyniosą jej przychody.

Gdyby przeniosła się do Warszawy i tutaj otworzyła salon, zatrud-

niając koleżankę po fachu, wtedy zapłaciłaby 405 zł podatku miesięcznie.

WARUNKI KARTY

Pierwszy to złożenie w urzędzie skarbowym odpowiedniego formularza PIT-16. Trzeba to zrobić nie później niż do 20 stycznia roku podatkowego, w którym działalność opodatkowana w formie karty ma być prowadzona. Jeśli przymierzasz się do zarejestrowania firmy w trakcie roku podatkowego, wniosek powinieneś złożyć przed rozpoczęciem działalności. Wynika to z art. 29 ust. 1 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym.

Drugi warunek to prowadzenie tylko określonego rodzaju działalności. Ich zamknięta lista znajduje się w załączniku do ogłoszenia Ministra Finansów z dnia 14 listopada 2013 r. Wśród tak egzotycznych działalności, jak modniarstwo, greplarstwo, cholewkarstwo czy rusznikarstwo, znajduje się wiele znacznie bardziej popularnych, żeby wymienić tylko usługi fryzjerskie i kosmetyczne, hafciarskie, zegarmistrzowskie, fotograficzne, wulkanizacyjne, szewskie, malarskie, murarskie, sprzątanie, handel żywnością i kwiatami, usługi gastronomiczne i taksówkarskie oraz całe mnóstwo innych.

Uwaga! Jeśli we wniosku rejestracyjnym wpiszesz zbyt wiele rodzajów działalności, może się okazać, że karta podatkowa nie będzie ci przysługiwać.

Przykład. Taksówkarz udostępnił powierzchnię swojego samochodu pod reklamy. Jeśli nie bierze za to pieniędzy (są to ogłoszenia stowarzyszenia, którego jest członkiem), nie traci prawa do opodatkowania kartą podatkową. Jeśli jednak będzie reklamował nowe osiedle i brał za to pieniądze od dewelopera, który je buduje, zostanie to uznane za inny rodzaj działalności, który nie podlega opodatkowaniu kartą.

Trzeci warunek, by skorzystać z karty podatkowej, to limit zatrudnienia.

Hanna, fryzjerka z przykładu wyżej, może sama strzyć i czesać albo zatrudnić maksymalnie pięć osób. Podobnie kosmetyczka i manikiurzystka. Jeśli planujesz otworzyć firmę sprzątającą, wolno ci zatrudnić najwyżej dwie osoby. Gdy chcesz się zajmować reparacją pończoch, możesz zatrudnić tylko jedną osobę. A kto chce świadczyć usługi w zakresie ważenia osób czy radiestezji, nie ma prawa nikogo zatrudnić.

Czwarty warunek to miejsce prowadzenia działalności w zależności od liczby mieszkańców (miejscowości do 5 tys., od 5 tys. do 50 tys. i powyżej). Hafciarka z małej miejscowości do 5 tys. mieszkańców zapłaci 205 zł podatku miesięcznie, a gdyby przeniosła się do większego miasta - podatek wzrośnie do 220 zł miesięcznie. Ale już reparatorka pończoch zapłaci ten sam podatek (79 zł miesięcznie) bez względu na wielkość miejscowości, w której świadczy swoje usługi.

Piąty warunek jest taki, że zgodnie z przepisami twój współmałżonek nie może prowadzić tej samej działalności co ty.

Wreszcie szósty warunek to zakaz prowadzenia innej pozarolniczej działalności gospodarczej niż opodatkowanej kartą podatkową.

Uwaga! Dobra wiadomość dla przedsiębiorców „60 plus”. Naczel-

nik urzędu skarbowego może im obniżyć stawkę karty o 20 proc. w stosunku do tej podanej w tabeli.

Ale karta podatkowa ma też swoje minusy. Najpoważniejszy jest taki, że od karty możesz odliczyć tylko składkę na ubezpieczenie zdrowotne. Podatnikom rozliczającym się w formie karty trudniej też o kredyt w banku, bo nie sposób określić ich zdolności kredytowej.

RYCZAŁT

Opodatkowaniu podlega przychód, a ty nie masz możliwości potrącenia kosztów jego uzyskania.

Aby rozliczać się w formie ryczałtu, trzeba spełnić kilka warunków.

- **Pierwszy:** z ryczałtu nie mogą skorzystać osoby osiągające przychody z prowadzenia aptek, udzielania pożyczek pod zastaw, handlu dewizami oraz przedstawicieli wolnych zawodów, takich jak prawnicy czy dziennikarze, lub handlujący częściami i akcesoriami pojazdów mechanicznych. Z ryczałtu nie skorzystają też ci podatnicy, którzy wcześniej płacili podatek na zasadach ogólnych, czyli według skali podatkowej.

- **Drugi:** nieprzekroczenie limitu dochodów. Jeśli w 2014 r. przychody z twojej działalności gospodarczej nie przekroczyły 150 tys. euro (ok. 620 tys. zł), w 2015 r. możesz skorzystać z ryczałtu. Jeżeli wcześniej korzystałeś z karty podatkowej, oświadczenie o zmianie sposobu opodatkowania na ryczałt musisz złożyć w urzędzie skarbowym do 20 stycznia 2015 r.

Uwaga! Oświadczenie do urzędu skarbowego trzeba składać tylko wtedy, gdy zmieniamy formę opodatkowania. Jeśli w kolejnych latach będziesz rozliczać się na niezmiennych zasadach, nie trzeba powiadamiać o tym urzędu.

- **Trzeci:** trzeba prowadzić ewidencję. Jeśli prowadzisz wiele działalności, od każdej możesz zapłacić inny ryczałt. Jeżeli zaś nie jesteś w stanie rozdzielić przychodów z każdej działalności, wtedy zapłacisz ryczałt według stawki 8,5 proc.

Ryczałt płaci się według stawek. Najwyższa, 20-procentowa, ma zastosowanie do przychodów uzyskiwanych przez ludzi wolnych zawodów, np. księgowy, biegły rewident, doradca podatkowy, radca prawny. Tylko niektóre wolne zawody mogą być opodatkowane w formie ryczałtu, a ich katalog został wymieniony w art. 4 ust. 1 pkt II ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne i są to np. lekarz, stomatolog, lekarz weterynaryz. Działalność ta musi być wykonywana osobiście, czyli bez zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, umowy-zlecenia, umowy o dzieło oraz innych umów o podobnym charakterze pracowniczym.

- **Stawkę 17 proc.** zapłacą np. pośrednicy w sprzedaży samochodów.

- **Stawkę 8,5 proc.** zapłacą np. kolporterzy prasy.

- **Stawkę 5,5 proc.** zapłacą np. budowlańcy, a **stawkę 3 proc.** - np. osoby zajmujące się handlem i małą gastronomią.

Ryczałt można płacić miesięcznie lub kwartalnie, ale trzeba o tym powiadomić naczelnika urzędu skarbowego. Przy ryczałcie trzeba też składać zeznanie roczne na formularzu PIT-28. Należy to zrobić do 31 stycznia następnego roku.

PODATEK NA ZASADACH OGÓLNYCH

W 2014 r. obowiązuje następująca skala podatkowa:

- do 85 528 zł - 18 proc. minus kwota wolna 556,02 zł;
- ponad 85 528 zł - 14 839 zł plus 32 proc. nadwyżki ponad kwotę 85 528 zł.

W 2015 r. nic się nie zmieni, bo rząd zamroził skalę podatkową.

Zaletą opodatkowania dochodów według skali podatkowej jest możliwość potrącenia kosztów uzyskania przychodów, skorzystanie z ulg, np. rodzinnej czy z tytułu darowizny, rozliczanie się wspólnie z małżonkiem lub jako osoba samotnie wychowująca dziecko.

Minusem - zagrożenie wysoką, 32-proc. stawką podatku.

PODATEK LINIOWY

Płaci się go według jednej, stałej stawki 19 proc. bez względu na wysokość osiąganych dochodów. Oplacalność takiego sposobu opodatkowania widać najlepiej po przekroczeniu drugiego progu podatkowego. Trzeba jednak zwrócić uwagę, że rozliczając się na podstawie podatku liniowego, przedsiębiorca nie może skorzystać m.in. z ulg podatkowych (np. ulgi na internet lub na dzieci w przypadku, gdy jest jedynym źródłem przychodu jest działalność gospodarczą) oraz nie ma możliwości rozliczania się wspólnie z małżonkiem.

Jeżeli planujesz zarejestrować firmę w przyszłym roku, oświadczenie o wyborze tego sposobu opodatkowania powinieneś złożyć do urzędu skarbowego do dnia poprzedzającego rozpoczęcie działalności, jednak nie później niż do dnia uzyskania pierwszego przychodu.

Jeżeli już masz firmę i rozliczasz się w innej formie, a chcesz przejść na podatek liniowy, oświadczenie musisz złożyć do 20 stycznia 2015 r.

Ważne! Samozatrudnieni, którzy świadczą usługi dla byłych pracodawców, w pierwszym roku prowadzenia firmy nie mogą się rozliczać w formie podatku liniowego.

Podobnie jak w przypadku opodatkowania według skali podatkowej, przy podatku liniowym możesz odliczać koszty uzyskania przychodu. Wymaga to jednak prowadzenia księgowości, co jest równoznaczne z wynajęciem biura rachunkowego. ●

KONSULTACJA: KANCELARIA PRAWNA LTA

JUTRO: Gdzie szukać oszczędności i pieniędzy na rozwój firmy

Jak samozatrudniony rozlicza się z fiskusem

Żeby lepiej zrozumieć zasady opodatkowania osób, które rejestrują jednoosobową działalność gospodarczą, przygotowaliśmy następujący wzór:

- Karta podatkowa: P - podatek wg tabeli = zysk
- Ryczałt: P - O = D x stawka - O = zysk

- Podatek liniowy: P - K - O = D x podatek 19 proc. - O = zysk
  - Podatek wg skali: P - K - O = D x podatek 18 proc. lub 32 proc. - O = zysk
- Gdzie: P = przychód, K = koszty, O = odliczenia (np. ZUS, ulga na dziecko, 1 proc. podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego), D = dochód